

OMTALER

Kulturskoledagene, 23. – 24. november 2017 - Stjørdal

DAG 1

Åpningsforedrag – Samarbeid om elevens læring v/ Mattias Øhra

Sentralt for dette temaet er hvordan en som lærere kan samhandle for å skape en felles profesjonell læreridentitet. Et gjennomgående trekk i internasjonal forskning når det gjelder læring og kompetanseutvikling i skolen er at lærere opplever at læring i tilknytning til egen skole har størst betydning. Dette gjelder for lærernes egen læring men også for elevenes utbytte av undervisningen.

Videre viser forskningen at konkrete refleksjoner over egen og andre læreres undervisning er viktig for å videreutvikle og forbedre egen praksis. Et kjennetegn på lærende organisasjoner er at de arbeider systematisk og i et kunnskapsdelende fellesskap mot felles mål og visjoner. For å lykkes med dette, må det legges til rette for samhandlingsarenaer.

Mattias Øhra er pedagog og jobber ved Høgskolen i Sørøst-Norge.

Han underviser på masterutdannelse i ledelse og i lærerutdanningen. Øhra har også en rekke eksterne utviklingsprosjekt innen feltet skolebasert kompetanseutvikling. For mer informasjon, se <http://wordpress.hbv.no/moh/>.

Breddeprogram P1 – Scenisk produksjon som samarbeidsmetode v/ Anne Gabrielle Sørensen

Det som er skrevet i rammeplanen for kulturskolen er ambisiøst! Det liker jeg! Fra et kulturpolitisk Metaperspektiv gir denne planen ”kunst” stor verdi for alle barn og unge i hele landet. Kunst blir gitt verdi som uttrykksmiddel, og som en verdi i menneskets utviklingsprosess. En utviklingsprosess som enkeltindivid og i en relasjonell samarbeidsprosess med andre. Dette gjøres i en undervisningsprosess og/eller en produksjonsprosess, og så gjennom prosessen det er å møte et publikum.

Kunst skal ”speile virkeligheten”, her og nå, i et hvert samfunn. Derfor har kunst verdi samfunnspolitisk. Kunst har en politisk samfunnskraft, en individuell kraft og en kraft i forhold til å møte sitt publikum. Scenisk produksjon er som samarbeidsmetode relasjonell. Dvs. at de som er involvert i en produksjonen vil/skal kunne påvirke og la seg påvirke. Påvirke både med sin fagkunnskap og med sin unike personlighet. Resultatet er prosessen er umulig å forutse, det kommer helt an på hvem som er med i produksjonen, deres fagkunnskap og deres personlighet.

Kulturpolitisk er sceniskproduksjon som samarbeidsmetode under stadig forandring. Det gjelder både på et kunstnerisk amatørnivå og på et kunstnerisk profesjonelt nivå. Det er derfor viktig og riktig at en nå starter prosessen i kulturskolene om hvordan en skal involvere seg innad,- og også med andre lokale aktører med scenisk produksjon som samarbeidsmetode.

- Hva er egentlig en scenisk produksjon?
- Hvilke prosesser innebærer dette? Fagteknisk og personlig?
- Hvilke samarbeid kan kulturskolen involvere seg i? Hvilke konsekvenser vil det ha i forhold til økonomi, kompetanse, tid og resurser?

Anne Gabrielle Sørensen gikk ut av Statens Teaterhøgskole, skuespillerlinjen, i 1988. Hun var ansatt ved institusjonsteatre frem til 2003 og har siden vært frilanser.

Hun fikk Statens arbeidsstipend i 2003-2004 og gjorde flere egenproduserte forestillinger. Hun produserte, skrev manus og var skuespiller. Forestillingene ble kjøpt opp av teatre, fylker og kommuner. Sørensen var med og startet Brageteatret i Drammen, som nå er blitt et regionteater.

I 2007 var hun ferdig utdannet gestaltpsykoterapeut og har siden hatt egen praksis. Hun har også utdanning i kunstbasert og gestaltorientert coaching, forumteater og veiledning.

Breddeprogram 2 – Storgruppeundervisning v/ Birgitte Grong

- Hvordan skape god musikkopplæring i grupper?
- Helhetlig opplæring for eleven, progresjon og planlegging
- Ideer til metoder, samarbeid og organisering av undervisningen
- Aktiviteter og metoder i praksis for innlæring av musikkens elementer i grupper

Birgitte Grong er nasjonal musikkonsulent i Norges Musikkorps Forbund (NMF) og underviser i korpsdirigering ved Musikhøgskolan Ingesund og Universitetet i Stavanger. Hun dirigerer også aspiranter og juniorer i Skiens skolemusikk og har allsidig bakgrunn fra musikkpedagogisk og kulturadministrativt arbeid. Utdanning har Grong fra Norges musikkhøgskole, Musikhøgskolan i Göteborg, NTNU avd. for musikk samt kulturformidling og ledelse ved Høgskolen i Telemark. Birgitte Grong har gjennom mange år ivret spesielt for arbeid med ferske musikanter. I 2015 ble hun ansatt i NMF der hun blant annet legger til rette for faglig utvikling og utdanningsmuligheter for aspirant-, junior- og hovedkorpsdirigenter.

Breddeprogram 3 - Ellen Sibe Kråkenes og Alexander Krohg Plur - Kulturskolen i Ås

Ås kommune har gjennom sin kulturskole utviklet et flerkulturelt tilbud som er fremhevet som nasjonalt eksempel, blant annet av Utdanningsdirektoratet og Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen.

Et særskilt trekk ved Ås er at arbeidet med inkludering har foregått systematisk over mange år. Ås internasjonale kultursenter er etablert som fast del av kulturskolen og jobber for å være en god flerkulturell aktivitetsarena.

Ås ble kåret til Årets kulturskolekommune 2017.

Fra Kulturskolen i Ås kommer Ellen Sibe Kråkenes, prosjektleder ved Ås internasjonale kultursenter, og Alexander Krohg Plur, rektor ved Ås kulturskole.

Ragnhild Skille - Norsk kulturskoleråd

Ragnhild Skille er rådgiver i Norsk kulturskoleråd. Et av hennes ansvarsområder er å implementere strategidokumentet for oppfølging av landstingsvedtaket «Flyktninger og kulturskolen» som ble vedtatt i Norsk kulturskoleråds landsstyre juni 2017. Dette betyr at hun i samarbeid med en fokusgruppe skal iverksette tiltak og generelt løfte og styrke kompetansen i organisasjonen i forhold til kulturskolen som inkluderende arena.

Fordypningsprogram - Flere modeller for fordypningsprogram Talentutviklingsprogram i Stavanger kulturskole v/ Marianne Solheim Moberg

Marianne Solheim Moberg er assisterende rektor ved Stavanger kulturskole og leder for talentutviklingsprogrammet Unge talenter Bjergsted. Moberg er fra Oslo, er utdannet oboist ved Østlandets musikkonservatorium og har videreutdanning i kammermusikk og ledelse.

Hun har vært ansatt som oboist i Forsvarets distriktsmusikkorps Nord-Norge i åtte år, har spilt i Nordnorsk kammerorkester, vært vikar i Stavanger symfoniorkester og vært bymusiker i Sandnes orkesterforening i cirka 20 år.

Moberg har lang pedagogisk erfaring og har undervist privat, i kulturskole og i videregående skole (MDD) siden begynnelsen av 1980-tallet. Hun har også dirigert korps i Oslo, Harstad og Sandnes. Hun har også vært aktiv i Festspillene i Nord Norge, blant annet flere år i programrådet både som medlem og som leder. Hun var med og startet Lørdagsskolen i Stavanger i 2005 og har ledet talentutviklingsprogrammet i kulturskolen. I dag er hun ansvarlig for talentutvikling i musikk i Stavanger kulturskole.

Fordypningsprogram Om Bergen kulturskoles fordypningsprogram v/ Kristin Geiring

Bergen kulturskoles talentprogram heter nå fordypningsprogram i tråd med ny nasjonal rammeplan. Følgende fag tilbys: Dans - klassisk og moderne, teater, musikk - klassisk og rytmisk, visuell kunst.

Fylkesavdelingen i Hordaland har i samarbeid med kulturskoler i Hordaland, deriblant Bergen, jobbet for bedre samarbeid mellom kulturskoler når det gjelder elevene i fordypningsprogrammet. Bergen kulturskole har utarbeidet retningslinjer for samarbeid med videregående skoler. Bergen kulturskole har de senere år hatt samarbeidsavtale med Barratt Due musikk institutt avd. Bergen, når det gjelder elever på strykeinstrument i fordypningsprogrammet. Bergen startet 1995/96 sin første «lørdagsskole» for talenter innen klassisk musikk. I dag rommer fordypningsprogrammene totalt om lag 100 elever i tillegg til elevene på utvidet tid/rekruttering.

Kristin Geiring er fagsjef for teater ved Bergen kulturskole samt rådgiver for Norsk kulturskoleråd i Hordaland.

Kulturskolen i fremtiden 1 - Hvordan bruker ungdommene mediene v/ Sigrun Agøy Engum

Unge bruker internett tre ganger så mye som for ti år siden. Hva bruker de tiden på? Hvilke apper liker de best? Hva er greia med gifs og memer? Hva er det med sosiale medier vi egentlig ikke forstår? I dette foredraget ser vi på barn og unges bruk av sosiale medier, og prøver å forstå hvordan vi kan bruke disse plattformene på en god måte i fremtiden. Hva fungerer, og hva fungerer ikke? I etterkant av foredraget åpner vi opp for drøftinger og diskusjon.

Sigrun Agøy Engum er digitalsjef i Kulturmeglerne og har jobbet med digitale medier for stort og smått innen kulturlivet, slik som filmer, festivaler, teater, bøker og priser. For sitt arbeid med filmen «Børning 2» ble hun belønnet med diplom under Social Media Days 2017. Hun er også en aktiv foredragsholder og har holdt foredrag for oppdragsgivere som Norsk kulturskoleråd, NRK Drama, Norges musikkhøgskole, Westerdals ACT, Den kulturelle skolesekken m.fl.

Engum har bakgrunn som kulturjournalist og programleder i NRK P2. Hun har også hospitert som assisterende presseråd ved den norske FN-delegasjonen i New York. Engum har en bachelor i journalistikk fra Høgskulen i Volda og en mastergrad i medievitenskap fra Universitetet i Oslo. kreative prosesser.

Kulturskolen i fremtiden 2 - Scenariotenkning v/ Mattias Øhra

Sentralt for temaet er hvordan overgangen fra velferdsstaten til konkurransestaten gir nye omkostninger i form av stress og press på unge elever. Det legges vekt på hvordan kunst og kultur kan være en sentral motmakt og mulighet for å redusere stress og press i skole og utdanning.

Mattias Øhra er pedagog og jobber ved Høgskolen i Sørøst-Norge. Han underviser på masterutdanning i ledelse og i lærerutdanningen. Øhra har også en rekke eksterne utviklingsprosjekt innen feltet skolebasert kompetanseutvikling. For mer informasjon, se <http://wordpress.hbv.no/moh/>.

Presentasjon av prosjekt/suksesshistorier fra virkeligheten
Omtaler kommer senere.

DAG 2

Foredrag – Kunnskap og fellesskap v/Einar Øverenget

Foredraget Kunnskap og fellesskap handler om å øve, fremføre, ta plass, gi plass, se, bli sett, uttrykke seg, være målrettet, tolke, fylle en rolle, være i samspill og innlevelse.

Einar Øverenget er filosof, forfatter og foredragsholder innen emner som etikk, verdier og identitet, kommunikasjon og kreativitet. Han har doktorgrad i filosofi fra Boston College og er rektor ved Humanistisk Akademi, som han var med på å starte i 2000. Øverenget er ellers kjent som NRK Nitimens husfilosof og har skrevet bøkene “Å bli sin egen venn” (2005), “Hannah Arendt” (2001), “Seeing the Self” (1998), “Lykkens filosofi” (2006) og “Hemmeligheter” (2009). Einar Øverenget var en av fire medlemmer i Norsk kulturskoleråds ressursgruppe for utarbeidelse av lederprogrammet for kulturskoleledere - gehørbasert ledelse - og han har gjennom flere år vært en en hyppig brukt foredragsholder i kulturskole-sammenheng.

WORKSHOPS/FAGKURS

MUSIKK 1 - Musikalske eventyr og usikkerhetens glede v/ Tuomo Haapala

Tuomo Haapala mener at musikklivet reguleres av mer eller mindre strenge regler som har sine utspring i ulike tradisjoner som har vokst fram over lang tid. – Både klassiske musikk, jazz, rock og folkemusikk har sine «regelbok» som rettesnorer som er gjeldende både innen utøvelse og utdanning.

I denne forelesningen belyser Haapala hvordan disse reglene og tradisjonene kan hindre musikkskaping/-utfoldelse - eller på den andre side: Utgjøre et springbrett til noe «utenfor boksen».

Under workshopen vil det bli arbeidet med frie improvisasjoner, med vekt på klang, rytmikk og følelser. Deltakerne skal prøve å finne nye utfordringer med sine stemmer og instrument, og åpne dører til musikalske rom en ikke besøker så ofte. Barnets uredde frimodighet til å prøve noe nytt kan være en bra sammenlikning for måten en skal gå fram på her. Deltakerne skal også få prøve å skape musikk med klangverktøy /instrument som en kanskje ikke anvender (så ofte).

Tuomo Haapala har over 50 års erfaring innen spontan musikkutvikling og fri improvisasjon. I perioden 1970-1992 var han medlem i det innovative og grensesprengende improvisasjonsensemblet ISKRA. Som kontrabassist har han spilt i flere orkester samt i ulike duokonstellasjoner.

Haapala har regissert, skrevet musikk og vært kunstnerisk leder for over 30 byforestillinger, hvorav et titalls har vært laget i Norge i samarbeid med Rikskonsertene. For tida arbeider han med forestillingen «Släck mörkret - ett fritagningsförsök», som skal vises på Folkbildarforumet i Linköping 28. november. Han har også skrevet boka «Staden som scensamarbete ovh fantasi», en bok som har fått mye oppmerksomhet i Finland og Sverige.

MUSIKK 2 - Låtmakerkurs v/ Askil Holm

Som en av landets mestselgende og suksessrike artister vil Askil Holm ta kursdeltakerne gjennom prosessene og håndverket med å lage en god låt.

Askil Holm er artist, låtskriver og produsent. Videre underviser han ved Universitetet i Agder (Låtmakerstudiet). Han har gitt ut fem soloalbum. Og samarbeidet i flere år - og med stor suksess - med Kurt Nilsen, Espen Lind og Alejandro Fuentes.

Temaene for den gode låta er rundt oss til enhver tid. Enten det er de store samfunnsspørsmålene eller det enkle, nære i livene våre. Kurset gir en innføring i "låtskriverkunsten" samt en solid dose inspirasjon til håndverket.

- Alt starter med en god låt, sier Askil. Gode tekster og melodier er de viktigste råvarene for enhver suksessfull artist.

MUSIKK 3 - Aspirant opplæring - Barnet som utgangspunkt v/ Birgitte Grong

Aspirantopplæring

- Om barnet, metoder, repertoar og planarbeid
- Praktisk økt med kunnskapen om barnet som utgangspunkt for innhold og organisering av undervisningen

Birgitte Grong er nasjonal musikkonsulent i Norges Musikkorps Forbund (NMF) og underviser i korpsdirigering ved Musikhøgskolan Ingesund og Universitetet i Stavanger. Hun dirigerer også aspiranter og juniorer i Skiens skolemusikk og har allsidig bakgrunn fra musikkpedagogisk og kulturadministrativt arbeid. Utdanning har Grong fra Norges musikkhøgskole, Musikhøgskolan i Göteborg, NTNU avd. for musikk samt kulturformidling og ledelse ved Høgskolen i Telemark.

Grong har gjennom mange år ivret spesielt for arbeid med ferske musikanter. I 2015 ble hun ansatt i NMF der hun blant annet legger til rette for faglig utvikling og utdanningsmuligheter for aspirant-, junior- og hovedkorpsdirigenter.

TEATER - Med eleven i fokus - Gruppen, individet og teateret v/ Frøydis Rui-Rahman

Gjennom forelesning, øvelser, praktisk deling og diskusjon vil Frøydis Rui-Rahman lede deltakerne gjennom en økt der fellesskapet utforsker hva slags pedagogiske prinsipper som legges til grunn for teaterfaget i en kulturskole. Vektingen mellom kulturskolens mandat til å danne, utdanne og være en møteplass står sentralt. Gruppen versus individet er grunnlaget. Teaterlærernes ulike «hatter» gjennomgås.

Rui-Rahman tar tak i både et årsløp og et «livslangt» kulturskoleløp og vil mane til refleksjon rundt hva slags mål teaterlærerne setter seg. Der eleven er i fokus, men der man ikke mister av synet samfunnsoppdraget og teaterkunsten. Det pedagogiske prinsippet «tenn en ild» danner bakteppet.

Hun vil sette ordet progresjon under lupen og utfordre deltakerne til å sette følgende inn i en teaterkontekst: Kunnskap, ferdighet, holdninger, øvingskultur og egenrutine. Øvelser og planer benyttes for å illustrere. Avslutningsvis vil Rui-Rahman lede deltakerne gjennom en samtale hun ser at teaterlærere rundt i Norges land trenger. Nemlig hva teaterkunstens egenart har å si for teaterfaget i en kulturskole rent praktisk.

Frøydis Rui-Rahman er produsent, regissør, manusforfatter, foredragsholder, kursleder og pedagog. Hun har 6 års utdanning i drama og teater. Utdanningsinstitusjonene hun har bakgrunn fra er Universitetet i Oslo, Nordiska Folkhøgskolans teaterlinje, Bergen Teaterskole og Høgskolen i Oslo. Hun har arbeidet i kulturskole i 12 år der hun underviser i teater, er regissør, produsent, veileder og avdelingsleder. Som avdelingsleder har hun fagansvar for teater og visuell kunst og lederansvar for Den Kulturelle Skolesekken og Ung Kultur Møtes. I tillegg til kulturskolejobben har hun siden 2002 drevet eget foretak der hun tar på seg oppdrag av ulike slag.

DANS - Kreativ dans som metode v/ Ingeborg Dugstad Sanders

Vi vil i denne workshopen bygge opp en verktøykasse med verktøy som kan brukes i arbeid med improvisasjon. Workshopen består i hovedsak av praktisk utprøving av strukturer og prinsipper. Vi vil se på hvordan dette arbeidet kan anvendes i ulike danseformer og for ulike aldersgrupper, og som et verktøy til å utvikle koreografi i samarbeid med elevene. Vi vil berøre forskjellige former for teori, og det vil bli gitt tips om litteratur for videre fordypning.

Ingeborg Dugstad Sanders er danser, pedagog og koreograf. Hennes utdanning er en BA (Hons) Dance Theatre fra Laban Centre i London, PPU fra Kunsthøgskolen i Oslo og CMA fra LIMS i New York. Hun er ansatt som dansekonsulent ved DansiT – Dansekunst i Trondheim og Midt-Norge, og som kunstnerisk leder i Danselaboratoriet. I tillegg driver hun dansetilbudet Rabalderdans for barnehagebarn, og jobber frilans som danser, koreograf og pedagog i ulike prosjekt. Hun har tidligere vært dansepedagog ved to kulturskoler, Sunnhordland folkehøgskole og Trøndertun.

Visuell kunst - Kreative og kunstneriske skoleprosjekt v/ Marina Jonsson

For å skape en kreativ og positiv atmosfære i et klasserom behøver en å vise og uttrykke sin pasjon og virkelig elske det en gjør. En må ha mye tålmodighet og være nærværende med hver eneste elev, slik at alle kjenner seg sett.

Oppgaven skal alltid være enkel å forstå, men gjerne utfordrende å løse. Jeg tar egentlig utgangspunkt i hvordan jeg selv arbeider i mitt eget kunstnerskap. Først behøver en å vekke lysten og nysgjerrigheten. Når den fins, så kommer ofte drivkraft og motivasjon helt naturlig, og da kommer gjerne også behovet for å tilegne seg de tekniske ferdighetene som behøves for å "løse oppgaven". Å arbeide individuelt eller i gruppe byr på ulike utfordringer og muligheter. Jo mer teknisk kunnskap som kreves, jo mindre ønsker jeg at gruppen skal være. Med store grupper har jeg ofte en åpen og veldig enkel oppgave, med noen få, fleksible materialer, som ut fra idé og gruppe går an å utvikle.

Workshopen kommer bl.a. til å inneholde foredrag med konkrete eksempler, gjennomførbare tips og ideer, der du som pedagog kan arbeide kreativt med store grupper. Vi kommer til å prøve ulike måter å skape med enkle materialer og se på hvordan disse metodene kan tilpasses og utvikles ut fra ulike behov og muligheter. Det skal oppleves som enkelt og morsomt.

Marina Jonsson er fra Østersund, er kunstner (utdannet ved Kunst- og designhøgskolen i Bergen), inspiratør og foredragsholder. Hun har lang erfaring i å arbeide med kunstprosjekt med barn og unge. Med varme, nysgjerrighet og entusiasme deler Marina Jonsson av sine erfaringer og viser hvordan hun arbeider med barn, kunst og kreative prosesser.

Skapende skrijving kan læres! v/ Widar Aspeli

Skapende skrijving er blitt et eget fag i kulturskolen, og mange kulturskoler har behov for å skolere sine medarbeidere eller samarbeidspartnere innen faget. Kurset er derfor praktisk. Deltakerne lærer seg ulike verktøy for skrijving. På kurset vil deltakerne få flere og ulike eksempler og metoder som kan fungere som skrivelek og kreative igangsettere.

Widar Aspeli er forfatter og jobber også som litteraturprodusent for Turnéorganisasjonen. Han har skrevet flere fagbøker for de som jobber med kurs innen skapende skrijving. Aspeli har også selv holdt mange skrivekurs for barn og unge samt for voksne. Widar Aspeli satt i fagplangruppen for skapende skrijving da rammeplan for kulturskolen ble laget, og har der igjennom god kjennskap til rammeplanen og fagplanens innhold. For mer informasjon om kursholder, se widaraspeli.no.